

ВЕСНА 2020 № 2 (109) РІК XXVIII

ВАТРА

Ту мене мати породила, солодким молоком кормила, ту хочу жити умирати, де жили мій отець і мати

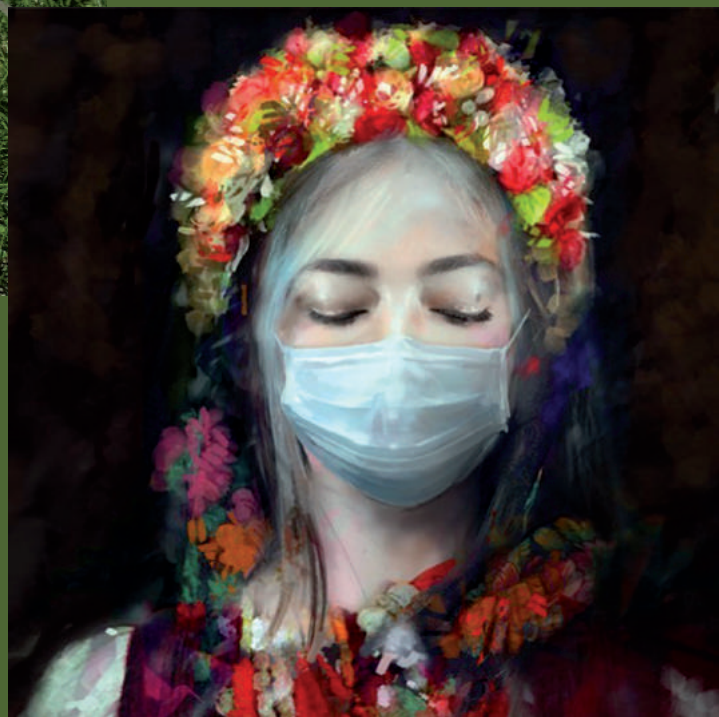
Христос Воскрес!

**В веснянім
№ часопису**

Чи ... Ждині ждати?

Одишли

Григорій Троханівський
Голова Об'єднання лемків

У нову епоху...

На Х З'їзді Об'єднання лемків у 2019 році Стефан Клапик погодився прийняти головування ОЛ на один рік. Коли пройшов цей рік він як голова подався у відставку. 7 березня 2020 р. Головна управа обрала головою ОЛ Григорія Трохановського, а Стефана Клапика обрали заступником голови. Новий голова поділився планами своїми і цілої організації на найближчий час.

В подяці за 4 роки нелегкої праці на посаді Голови ОЛ Штефану Клапику подарунки вручають Лідія Тилявська і автор статті

DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, W DWÓCH KATEGORIACH

KONKURS PLASTYCZNY

ŁEMKOWSZCZYZNA OKIEM DZIECKA

KAT. I - KLASY: 0 - IV

KAT. II - KLASY: V - VII

ŁEMKOWSZCZYZNA OKIEM DZIECKA

TURYSTYCZNYMI SZLAKAMI
ŁEMKOWSZCZYZNY

TERMIN NADSYŁANIA PRAC: 10.06.2020

FINAŁ: PIĄTEK, 17.07.2020 - ZDYNIA

WWW.LEMKOUNION.PL/KONKURSY.HTML

Між головні пріоритети можна поставити: підтримання високого рівня культурної діяльності нашого товариства, дальшу роботу на ниві спостереження за процесом повернення лемківського майна, формальне відкриття гуртків ОЛ в великих містах – Гданську, Варшаві, Перемишлі – де вже нині навчаються і працюють активні члени організації, підтримування живого контакту з представниками інших організацій, місцевої та центральної влади та інших національних і етнічних меншин.

Однаке новий голова звернув також увагу на нещоденні обставини пов'язані з епідемією, кажучи:

Очевидно, найближчий час в нашій діяльності обмежений буде впливом пандемії коронавіруса. Ефекти того нещастя можуть бути глобальні і принести наслідки для вшитких люди, не лем для для нашої громади. Гнески не знаме іщи, який буде сьвіт по епідемії. Як буде виглядати фінансування організацій національних меншин? Яка буде активність нас самих? Єм впевнений, же найближши дни принесут нам одповіді. Та без огляду на тяжку ситуацію, будеме намагатися далі працювати для добра нашої лемківської громади.

Великдень 2020

У календарі все так само
Вівторок, четвер чи неділя
Гіркокаштан листя пускає
Лука мені зеленіє
«Наче» все так само
Сусід руки не подає
У ліфті їжджу сам
Вчора мене перелякав
Бо на лиці маску мав
До крамниці мене не впустили
Двома метрами відділили

На безхмаре небо
Хмара чорна невидима увійшла
А тут Великдень прийде
Христос Воскресне
У луні дня на самоті
Певно з'їмо
Великодній сніданок самі
Ніколи не впало мені на думку
Що так сімейне свято
Будемо святкувати самі

Бажаю Вам сімейних свят через скайп
Прошу Вас, святкуйте самі!

Олександр Маслей

Об'єднання лемків

Бажає Вам
Хоча самітних
Але веселих
Великодніх Свят

**Христос Воскрес!
Воістинно Воскрес!**

Світися, світися, новий Єрусалиме!

У складний час випробування
для незліченних овечок Твоїх,
допоможи нам, Спасителю,
в таїнстві Пасхи Господньої
віднайти: мир у душах наших,
надію на світле майбутнє,
сподівання кращої долі людству,
що потерпає від зарази.
"Простімо все задля Воскресіння
і так усі заспіваймо:
Христос воскресє із мертвих,
смертію смерть поправ
і сущим во гробіх живот даровав".

❖ Обкладинка:

Христос Воскрес!: Великодний кошик
з писанками-випалюнками малахівської
майстерни.

Чи ... Ждині ждати?: /джерело: krzanooart/
Картина-епіграф. Чи будуть в 2020 р. мен-
шинни товариства організувати імпрези
масови, концерти ... Як дале діяти на ниві рід-
ної культури, освіти, церкви? Што зме годни
робити, і як нам жити без культури?

Одишли: сини Лемківщини, патріоти, діяче,
добри душі... Най пам'ят про Вас лишитьс в
серцях наших **на віки вічні!**

❖ Фотографії:

Анна Ковальчик, Лена Кашицка, Нестор
Кашицкий, Іван Рубич, Тома Дошна, Богдан
Бухта, Агнешка Святківська, о. др Аркадій
Троханівський, Анна Барнат, Анастасія Гой-
сак, Анна Буковська, Lech Dominik, Наталія
Гладик, Василь Шляхтич, lemkounion.pl,
lemko-olk.com, cerkiew.net.pl, facebook.com,
організатора Вроцлавської Маланки, stowa-
rzyszenielemkow.pl, beskid-niski.pl, ukrinform.ua

Зміст:

- 2 У НОВУ ЕПОХУ - Г. Суханич
- 3 СВІТИСЯ, СВІТИСЯ, НОВИЙ ЄРУСАЛИМЕ
- 4 ТАК БУДЕМЕ ВАС ПАМ'ЯТАТИ - Г. Суханич
- 6 ІЗ ЩОДЕННИКА - М. Гойсак
- 7 Śp. STEFAN HŁADYK - Nota biograficzna
- 9 ВИПАДКОВІСТЬ ВБИВАЄ ІДЕЮ СПРАВЕДЛИВОСТІ - М. Вудка
- 12 56 РОКІВ ЧЕКАНЯ - Г. Суханич
- 13 РІЗДВЯНИЙ МАНДРІВНИЙ ТЕАТР - Л. Шкварла
- 14 ДИТЯЧА СТОРІНКА - А. Барнат, о. А. Троханівський
- 16 «ДАЛЕКА» ДОРОГА ДО СВОЇХ - Г. Суханич
- 17 100 РОКІВ ІСТОРІЇ - В ЄДНІЙ ОСОБІ - Г. Суханич
- 18 НАШИ ЮВІЛЯРЕ
- 19 ІЄРОМОНАХ ЯКІВ - ЛЕМКІВСЬКИЙ СТУДИТА - М. Постів-Яруга
- 20 МОЯ ВНУЧКА /акровірш/ - Василь Шляхтич
- 22 ОТЕЦ МИТРАТ МИХАЙЛО ЖУК - А. Вев'юрка
- 23 ВЕРТАЙМЕ ДО ДАВНИХ ІМЕН - А. Вев'юрка
- 24 УПОКОЇЛИСЯ
- 27 З ВРОЦЛАВСЬКОЇ МАЛАНКИ
- 27 ЛІГНИЦКА СТОДНІВКА

Такима будеме Вас пам'ятати!

Коли человек, якого довго зме знали, одходить з нашого світа до кращого житя в світі Божого лица, намагамеся написати як найвеце, як найбарже вірно і близко правди. Адже пишеме: з ким усопший бив знайомий, яки медалі і гонори «приоблік» за свого житя, для кого і чого ся заслужив. Виже написани слова не сут критиком такого чи іншого способу згадування усопших – бо не годе сперечатися на тім, же все люде пишучи посметрни згадки роблят тото чесно і прибуют як найкраще описати помершого або помершу, назвати досягнення і старунки за житя.

І ми могли би зме писати, як то блаженной пам'яті Штефан Гладик отримали в 2007 році орден Ярослава Мудрого, од 2002 до 2010 рока били радним горлицького повіту, но і зорганізували зо співдіячами юж парудесят Лемківских ватр. **Лем же за числами, датами і людми тратится сам тот, о яким пишеме. Зато сеса згадка буде інча. Ни краща ни гірша за други, просто інча.**

Штефан Гладик били твердим лемківским патріотом. Як гтовдиль коли вертали двараз в рідни Гори. До родинной Кункови, де не било місця для Гладиків, а потім до Білянки – юж з успіхом. Патріотичний дух, любов до свого і потребу праці для інших видно в родині Гладиків до гнеска.

Штефан Гладик не ходили попід руку з несправедливістю. Як гтовдиль, коли треба било довгими роками ходити по судах, жеби добитися правди – же так званий «Нікіфор Криніцкі», то син Євдокії - наш, лемко Епіфаній Дровняк, якого пам'ятают стари криничане. Хоцки і до гнеска по другій стороні сут таки, яки той правди дальше не приймают. Або як треба било зайнятися лемківскими лісами. Бо беззаконя не може ся остати, законни властители мают дістати тото, што їм належит. Тот довголітній труд приніс плоди – перше в Білянці і навколішних селах, а потім по цілій Лемківщині і поза єй межами. І до гнеска ден по дньови, кривда вчинена акційом «Вісла» хоцки в маленькій мірі є фурт направляна.

Штефан Гладик били гперти. Як хибаль кожен лемко – єден сильніше, другий кусіцька слабше. Як гтовдиль, коли треба било пояснити ініціаторім, чом не можна ставляти пам'ятника Казімежа Пулаского на Лемківщині – в Висові де конфедерати того генерала спалили церков, по тото, жеби могли поімат наших, як

прийдут гасити оген. Або гтовдиль, коли ниhto не хотів домагатися, же наш Епіфаній Дровняк має стояти в почесним місци в Криниці, не деси прихований пред світом на вулиці – номен-омен – Пулаского, де Дровняк вимітували за житя, а потім прибували вишмарити го і по смерти. Прибували – бо найшовся єден такий гпертий, котрий станув за вшитких, яким не хвачало одваги на спротив і жаданя. І тот, сам єден єдиний, то били Штефан.

Штефан Гладик не глядали користи для себе. Здобитим досвідом в справі лемківских лісів ділилися зо вшиткими охочима, котри хотіли старатися о незаконно забране державом і так втрачене своє, няньове чи дідове. Дев'ят років чесно репрезентували лемків в Комісії спільній уряду і меншин. І николи не забили згадати або поядкувати дакому хто поміг їм в тій роботі, хоц би і тота допомога била невелика і символічна.

Штефан Гладик знали бесідувати голосно, коли інчи мовчали. Як гтовдиль, коли на першім з'їзді Об'єднання лемків в Шарах треба било протистояти недемократичним діям – што отворило нову главу в історії організації і лемківской громади. Або на непорахуваннях до гнеска стрічах і бесідах з міністрами, воєводами, маршалками і директорами, з різних політичних таборів – і лівих і правих, яки змінялися і што кус з новими зас треба било молоти тото саме. Всядиль і з кожним щиро, рішучо і твердо – о проблемах і потребах наших люди. Так то чесно і витривало діючи довги роки в найважніших для нас справах – сталися представником-символом Лемківщини в обороні прав єй історичного населеня.

Штефан Гладик не боялися діалогу. Довги роки співпрацювали з Федераційом польских організацій в Україні і з Організаційом кресовян в Польщі. Разом прибували будувати мости для примиреня двох народів. Не коротше і не менше інтенсивно – з середовищем польских гуралів, би разом донести для дальших поколінь спільну карпатську спадщину. Будучи в шпиталю нераз гостили єдного дня різних капеланів – і римокатолицького, і лютеранского і православного. З кожним можна било побесідувати і дізнатися дашто цікаве, разом взаємно поширити горизонти. Бо для Штефана Гладика не била найважніша персона партнера для діалогу – лем щиріст і можливіст порозуміння.

Штефан Гладик ялися річи з початку тяжких і непопулярних. Як втовдиль, коли треба було одновити і вказати до сьвіта лемківски ремесла. Або коли наши каплички і крести, в селах замешканих і в тих порожних, потребували пильних ремонтів. Подібні підняли виміг двомовного писання назв місцевости на Лемківщині, коли о законі іщи нихто не чув. І конкретно боронили того. Як їх бракло то напис «БІЛЯНКА» невідома рука зараз встигла зняти (!), што вказує на стабільніст законного порядку в державі та підхід і силу адміністрації.

Штефан Гладик, мимо же росли і жили серед роками неприхильно наставленого векшинного суспільства, не ганьбилися своїх історичних коренів. Коли треба було сьвідчити голосно і прилюдно о походженю лемків од Київской Руси – ніколи не думали ани двох секунд, жеби тото повісти. Як дахто хотів маніпулювати нашу історію – не боялися боронити правд, до яких били глибоко переконани.

Штефан Гладик все дарували добре слово. Бо житя і праця суспільних діячів, то не лем тото, же громадско фурт штоси «треба» і «мусиме», так як описано виже. То тіж група подібних осіб, партнерів, помічників а не раз і чисто чужих люди, яких стрінеся по дорозі, при нагоді, а може і згідно з пляном або проведенєм? Нихто не лишився недоцінений, незауважений, призабитий Штефаном Гладиком. Зато і ми знаме, же недоціненіма, незауваженима, призабитима не лишатся Штефан Гладик.

Штефан Гладик любили сьміх і шпаси. Коли раз пішли з групом молодих діячів ОЛ на здорови, неалкогольні дрінки, збагнулися же єдно дівча заплатило за шитких присутних. Гпали слова: «Хлопчиска ганьбтєся, та хоцкися кус поошипуйте!» Неєден дізнався гтовдиль, же в тих обставинах «ошипования» то таке лем од ока, ниби-то глядана пінязи по кишнях.

Такима будеме Вас пам'ятати!

Дякуме Ти, Штефане

**за твій труд, бо жертвував єс немало:
своїм часом, здоровлям, родином!**

*Бо Ти не ходив попід руку з несправедливістю,
бо не глядав користи для себе, бо знав єс бесідувати
голосно, коли інчи мовчали, бо не бояв єс ся діалогу,
бо імав єс ся річи тяжких і непопулярних,
бо не ганьбив єс ся своїх історичних коренів,
а все дарував - пораду і приносив добре слово!*

Вічная Тобі пам'ять!

Висловлюємо найщиріші співчуття
дружині Марії
дітям: Наталії, Ярославу, Володимирі, Ігорю

Штефан Клапик, Василь Шлянта, Адам Вев'юрка
Головна управа Об'єднання лемків

Штефану Гладикові На прощання

Штефане
Чом Тя на Ватрі не буде?

Знаш тоту гору Копу в Кункові?
Там де під ню
Тебе хтіли нянью повернути
Де як бджілка
До хижки провадили
Але не призволили
Стояв єси сивдзом заплакани
А они радили
Вон стонд!!!
То наше
Паньство нам дало...

Штефане
Чом тя на Ватрі не буде?

Пам'яташ
Тот час як зме
Антонича воскрешали
І камінь тот
Антонича підносили
Повідали
По цо вам то
Юж вас не бендзє зараз
А ми зме терпачи, терпіли
І в Новици поставили

Штефане
Чом тя на Ватрі не буде?

А Дровняка пам'яташ?
Того з Криници?
Десят років ходили зме по порожниці
Ми зме вибороли
А інших не хтіли, а на вінок внесли
Гнес Штефане
Ідеш гин
Де болю не ма
Сяд гин при Ватрі
Скоро Господь Тебе потрибував

Але Штефане
Чом тя на Ватрі не буде?

За дуже-с на плечо взяв
Пробач нам ШТЕФАНЕ
За дуже
До позарани
Приятелю
До заран

**Вічная Тобі пам'ят
Штефане**

Олександр Маслей

Із щоденника

десь 2007 року, м.Горлиці, офіс

На столі 5, 15 чи, навіть, 50 документів: листів, клопотань, фактур. Усі вони чекають своєї черги. Щось треба підписати, щось прочитати й дати відповідь, прийняти важливе рішення в наступній невідкладній справі.

Прийде Голова, думаю, найперше вирішимо питання озвучення на Ватрі, потім певно - статті про надуманого поляками Nikifora Krynickiego, а, накінець, присядемо до плану суботньої Управи. Усе зробимо і піду додому,

дружина жде, незабаром народиться дитина... Загриміли двері.

-Мільку, сідай до комп'ютера, тот професор з Познаня взяв вив'юз Мати Божу и не хце оддати. Знаш, де стояла, ту при дорозі, під сосном, по лівій стороні перед Ждиньом. Пишеме, я си з ним, бортаком, пораджу!!!

Підсумок дня: папери на столі порозкидувані, перемішані, мої приватні плани знову під знаком запитання..., Гладик знову кудись їде...

-Напиш там до Старости о гроши...

Підсумок року: Мати Божа стоїть при дорозі до Ждини! Лемки знову гідно піднесли голову.

десь 2013 року, той же офіс, монітор - теж, 20.34

-Мільку, пуст ня юж домів, заран о 4.00 мушу бити в Стружах на стації, о 10.00 мам бити на комісії в MSW, тота Олена зас хоче нас в лижці води втопити.

Телефон від шефа NIK-у — буде на Ватрі, потім від проф. Мокрого — каплицю Бориса й Гліба хочуть закрити... Телефон з дому...

-Наталька приїхала, пуст ня юж Мільку, иидий до жени, діти ..., а тоти ... (Lasy Państwowe), то най ся встечут!

Підсумок тижня: папери на столі порозкидувані, перемішані, мої приватні плани знову під знаком запитання..., Гладик знову кудись їде...

-Напиш по неділі до наших Владик ..., тілко нам до Ватри ся лишило?

Черговий підсумок:

-Видиш, Мільку, судишся 7 років о Епіфанія Дровняка, а тоти си тепер в Криници свого Никифора без нас ставляють! Сядеме и напишеме, што зме зробили без тих 25 років, бо они годни си не єдно привласнити.

нехай далекого 2025 року, Білянка, ліс -Смот, Мільку, не єден лемко не дожив, вкрали нам тоти злодіє нашу дідівщину, але я їм, гадім, не дам!!!

чув, бачив, свідчить
Мілько Гойсак

Прощальни листи надіслали, м. ін.:⁶

Посол України в РП Андрій Дешиця:

... Усе своє життя він присвятив турботі про долю українського народу, користувався великою повагою як серед розкиданих по всьому світу українців, так і поляків. Ми щиро вдячні пану Штефану та усім, хто завжди був поруч з ним і допомагав у його діяльності, за титанічну працю на ниві збереження української національної ідентичності та історичної пам'яті, українських традицій, культури, мистецтва і духовної спадщини Лемківщини ...

Колектив Генерального консульства України в Кракові: ...

Пішла з життя людина, чий внесок у розбудову демократичної Української держави та Лемківської громади важко переоцінити. Його життєвий шлях - це приклад відданості та гідності, любові до рідної землі ...

Sekretarz Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych Andrzej Sosnowski:

... W imieniu własnym, Dyrektora Departamentu Wyznań Rel. oraz Mn. Nar. i Etn. oraz pracowników Departamentu, proszę o przekazanie najszczerzych wyrazów współczucia rodzinie, bliskim, przyjaciółom i całej społeczności Łemków ...

Przedstawiciele społeczności łemkowskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mn. Nar. i Etnicznych Mirosława Kopystiańska i Stefan Dudra:

... Jego odejście stanowi wielką stratę dla całej społeczności łemkowskiej zarówno w Polsce jak i za granicą ...

Голова Світової федерації українських-лемківських об'єднань Ярослав Галик:

... Вічна пам'ять про гідного сина Лемківщини хай завжди залишиться в наших серцях! ...

Голова Всеукраїнського товариства «Лемківщина» Олександр Венгринович:

... Такі полишають цей світ лише фізично. Він залишив пам'ять, яка житиме вічно у наших серцях ...

Хай спочиває з Богом ... Вічна пам'ять ...

Śp. Stefan Hładyk (24.01.1948 - 03.03.2020)

– urodził się w Górecku w powiecie Strzelce Krajeńskie (dzisiejsze województwo lubuskie) w warunkach podeportacyjnych. Jego ojciec Jan Hładyk, rodem z Kunkowej w powiecie gorlickim na łemkowszczyźnie, wraz z żoną Marią z domu Kłapyk, urodzoną w 1925 r. w Kunkowej był deportowany w 1947 r. przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej do Górecka.

Naukę w szkole podstawowej rozpoczął w tej miejscowości, a po powrocie do Kunkowej w latach 1956–1959 uczył się w miejscowej szkole a ukończył ją w 1962 r. w Żorach w powiecie rybnickim. Na Górnym Śląsku, w Rybniku, został absolwentem 5-letniego Technikum Górniczego. W Wydziale Budowy Kopalń Przedsiębiorstwa Robót Górniczych w Rybniku pracował w latach 1967–1992.

Od 1971 r. członek katowickiego koła Ukraińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego.

W 1988 r. jego rodzina zamieszkała powtórnie na łemkowszczyźnie – w Bielance. Współzałożyciel Zjednoczenia Łemków w 1989 r. Na I zjeździe ZŁ w 1991 r. wybrany na zastępcę przewodniczącego; w latach 2000–2014 przez 5 kadencji przewodniczący tej organizacji. W tym czasie wchodził do Zarządu Światowej Federacji Łemków. Wielokrotnie wybierany do organów samorządowych: w latach 1990–1994 zasiadał w Radzie Gminy Gorlice, w latach 2002–2010 w Radzie Powiatu Gorlickiego. Uroczystości pogrzebowe: pochowany w Bielance w dniu 05.03.2020 roku.

Jego kilkudziesięcioletnia aktywność i działania ukierunkowane były na ochronę praw obywatelskich oraz na ochronę, podtrzymanie i rozwój kultury oraz tożsamości etnicznej grupy Łemków, w tym zachowanie i rozwój języka regionalnego tej społeczności. Reprezentował interesy ukraińskiej mniejszości narodowej, do której należą także Łemkowie, na szczeblu lokalnym, wojewódzkim, państwowym. Dbał o dobrosąsiedzkie polsko-ukraińskie relacje oraz porozumienia oraz wzajemne braterstwo. Za swoją działalność społeczno-kulturalną został odznaczony odznaczeniami państwowymi Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy.

Nadane odznaczenia:

- Brązowy Krzyż Zasługi – 1976 r.
- Srebrny Krzyż Zasługi – 1979 r.
- Medal XXV-lecia Ukraińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego – 1981 r.
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski – 2002 r.
- Zasłużony Działacz Kultury – 2004 r.
- Order Księcia Jarosława Mądrego V. stopnia – 2007 r. nadany przez Prezydenta Ukrainy

На сцені Ждиньской ватри, (справа):
Штефан Гладик, Іван Троханівський, Петро Чухта

Członkostwo i pełnione funkcje w organizacjach zawodowych i społecznych

1967-1998 członek Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa,
1970-1988 członek władz Koła Ukraińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w Katowicach,
1987-1991 członek Sekcji Rozwoju Kultury Łemkowskiej przy Zarządzie Głównym Ukraińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego,
1990-1999 członek Rady Głównej Związku Ukraińców w Polsce,
1990-1994 Radny Gminy Gorlice,
1990-1992 Sekretarz Rady Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej,
1991-2000 Wiceprzewodniczący Zarządu Głównego Zjednoczenia Łemków,
2000-2014 Przewodniczący Zarządu Głównego Zjednoczenia Łemków,
2000-2006 Wiceprzewodniczący Prezydium Światowej Federacji Łemków,
2002-2010 Radny Starostwa Powiatowego w Gorlicach,
2005-2014 Członek Komisji Wspólnej Mniejszości i Rządu RP przy MSWiA

Dokonania:

1988 upamiętnienie 1000-lecia Chrztu Rusi-Ukrainy i 1000-lecia wspólnego dziedzictwa kulturowego Polski i Ukrainy – przez zorganizowanie prelekcji i prezentacji kultury wschodniej: w Bielance, Częstochowie i Krakowie; fundator krzyża upamiętniającego 1000-lecie Chrztu Rusi-Ukrainy,
1989 budowa w Nowicy obelisku upamiętniającego poetę Bohdana Igora Antonycza,
1989 członek-założyciel Zjednoczenia Łemków,

1989 założyciel i przewodniczący Komitetu Łemkowskiego w Uściu Gorlickim,
 1990 wydanie elementarza do nauki języka ojczystego pt. „Persza knyżeczka”,
 1991 projekt i ufundowanie obelisku upamiętniającego 600-lecie założenia wsi Kunkowa,
 1996 odtworzenie zaginionego rzemiosła dzieciarskiego z Bielanki,
 1999 współautor ekspertyzy prawnej pt. „Aktualne możliwości prawne zwrotu nieruchomości w trybie administracyjnym w przypadkach indywidualnych”, w oparciu o którą zapadł w Naczelnym Sądzie Administracyjnym precedensowy wyrok 835/01, umożliwiający pokrzywdzonym odzyskanie mienia w naturze – z doprowadzeniem do zmiany obie-gowej, błędnie utrwalonej wykładni deklaratoryjnego dekretu z 27 lipca 1949 roku,
 2000 promocja Ziemi Gorlickiej na Ukrainie na szczelbu wicepremiera M. Żułyńskiego – przy udziale Starostwa Gorlice i Urzędu Miasta,
 2000 promocja Fabryki Maszyn „GLINIK” z Gorlic na wschodnich rynkach zbytu na Ukrainie i Kazachstanie,
 2001 inicjator ekspozycji dokumentalnej poświęconej łemkowskiemu poecie Bohdanowi Ihorowi Antonyczowi otwartej w Muzeum Regionalnym w Gorlicach,
 2001 współinicjator i współrealizator programu pt. „To co nas łączy” – prezentacja relacji międzykulturowych pomiędzy narodami obszaru pogranicza południowo-wschodniego, trzech kultur Beskidu Niskiego – polskiej-pogórzańskiej, słowackiej i łemkowskiej,
 2005 współudział w budowie oraz odsłonięciu w Krynicy pomnika Epifaniasza Drowniaka – Niki-fora z udziałem Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego i Prezydenta Litwy V. Adamkusa,
 2007 lobbowanie oraz wnioskowanie o przyznane Zjednoczeniu Łemków za dzieło „Łemkowska Watra” w kategorii kultura i dziedzictwo narodowe za najlepsze dzieło obywatelskie wyróżnienia Pro Publico Bono,
 2009 lobbowanie oraz wnioskowanie o wprowadzenia dwujęzycznego nazewnictwa geograficznego w Powiecie Gorlickim w miejscowościach zamieszkałych przez Łemków; zrealizowane w Bielance, Kunkowej, Gładyszowie, Regetowie oraz Koniecznej. Starania pomogły zachowaniu oraz promocji waloru wielokulturowości Ziemi Gorlickiej,
 2009 pozyskanie w Gorlicach nieruchomości oraz utworzenie w niej Centrum Kultury im. B. I. Antonycza,
 2009 ochrona małej architektury sakralnej na obszarze Ziemi Gorlickiej; odnowienie kapliczek w Kunkowej, Smerekowcu oraz Gładyszowie

Działalność:

1972-2017 45 lat działalności społeczno-kulturalnej wz. podtrzymania tożsamości regionalnej i zbliżenia polsko-ukraińskiego,

1982-2020 współpraca z tygodnikiem „Nasze Słowo”,
 1986-2015 współorganizator Święta Kultury Łemkowskiej „Łemkowskiej Watry” w Zdyni, największego festiwalu tej grupy etnicznej w Polsce,
 1989-2014 współpraca z Sejmową Komisją Mniejszości Narodowych i Etnicznych, Nadzwyczajną Komisją ds. Reptrywatyzacji, z Komisją Kultury Sejmu RP, z Helsińską Fundacją Praw Człowieka w zakresie reprezentowania problematyki mniejszości ukraińskiej z łemkowszczyzny,
 1991-2015 wynegocjowanie i realizacja wstrzymania przez Lasy Państwowe ścinki drzew w lasach prywatnych przejętych przez Państwo z naruszeniem prawa, w stosunku do których toczą się postępowania administracyjne i sądowe,
 1991-2014 współpraca z Krakowskim Ośrodkiem TVP przy redakcji ogólnopolskich programów pt. „U siebie”,
 1991-1996 współpraca z Komisją Ochrony Zabytków Architektury Cerkiewnej Polski Południowo-Wschodniej – odtworzenie/odbudowa dwóch wież cerkwi w Bielance, renowacja przydrożnych krzyży: dwóch w Bielance i dwóch w Kunkowej,
 1992-1995 współpraca z Gminą Uście Gorlickie wz. otwarcia polsko-słowackiego przejścia granicznego w Koniecznej-Becherowie,
 1993-2020 korespondent kwartalnika „WATRA”,
 1994-2003 starania o przywrócenie prawdziwych danych osobowych malarzowi Łemkowi Epifaniaszowi Drowniakowi znanemu jako NIKIFOR, zakończone pozytywnym wyrokiem Sądu w Muszynie,
 1994-1998 współpraca ze Stowarzyszeniem „POMOST”,
 1990-1995 współpraca z Austriackim Czarnym Krzyżem i upamiętnienie w Talerhofie koło Gratzu pochodzących z łemkowszczyzny ofiar więzionych w obozie koncentracyjnym,
 1995-2015 współpraca z Federacją Polskich Organizacji na Ukrainie w celu zbliżenia i pojednania polsko-ukraińskiego,
 1998-2013 współpraca z Organizacją Kresowian w Polsce w celu zbliżenia i porozumienia polsko-ukraińskiego,
 2000-2020 starania o inwentaryzację i ochronę miejsc pamięci i cmentarzy łemkowskich,
 2001-2020 skuteczne, pilotażowe prowadzenie pełnym trybem administracyjnym starań o odzyskanie utraconej własności – działanie o charakterze obywatelsko-edukacyjnym,
 2002-2003 współpraca z lokalną Administracją Państwową w propagowaniu idei przystąpienia Polski do UE, angażowanie społeczności łemkowskiej wokół sprawy oraz czynny udział w referendum,
 2017, 2019 organizacja zjazdów mieszkańców wsi Kunkowa deportowanych w 1947 r. w ramach akcji „Wiśła”.
 (pea.)

Випадковість вбиває ідею справедливості...

Існує соціальний стереотип, що якщо народитися в заможній і інтелігентній родині, то можна запросто прожити щасливе, безтурботне життя. Але про все по порядку.

В далеких 1910-х роках, коли почалася чергова хвиля міграції поляків до Сполучених Штатів Америки, Францішек Вудка і його дружина Броніслава (з дому Костжева), та її сестра Юзефа з чоловіком (Бедроньські), виїхали з Польщі у пошуках кращого життя. І знайшли його там, в місті Чікаго (штат Іллінойс). Все йшло доброю дорогою: народжувалися діти, будувалася стрімка адвокатська кар'єра. Штати було підкорено...

В Чікаго, сім'ї Францішка і Броніслави Вудки народилося двоє хлопчиків: Станіслав і Францішек. Життя було добре укладене, та як добре б людині не жилося в Штатах, мимоволі хочеться навідатися додому. Висока ціна квитків не була проблемою для знаного адвоката Францішка Вудки, і він, з дванадцятирічним сином Францішком, навідується до рідної Польщі, до родини в Сікожицах. Проводять там якийсь час, а коли настає день відпливати до Штатів, син Францішек ховається, і його тато мусить вертати в Чікаго без нього.

А чому ховається? Бо Бескиди його зачарували назавжди. Бескиди стали його захопливою радістю і невигойною раною, за це захоплення він згодом поплатиться сповна. Тато не лишає надії на повернення сина, і висилає йому квиток, котрий Францішек продає якомусь емігрантові, що під його іменем в'їхав до США, і потім мав великі проблеми.

Так уродженець Чікаго стає поляком. У 23 роки (1926 рік) йде служити до польського війська, а згодом, певне, щоб «не сидіти на шийі» в родині, а може і з інших, амбітних причин, виїжджає на заробітки у Францію.

Тим часом, по тій же причині – заробітків, туди виїжджає Марія Васенько (з родини Дмитра і Анни Васеньків) з села Довге (горлицький повіт, краківське воєводство) Виїжджає і зарекомендовує себе з доброї сторони, як працівниця, котра вправно обслуговує щораз то більшу кількість ткацьких станків,

на фабриці тканин в місті Ліоні. Там Марія доробилася до такого документу, що давав їй право вільно пересуватися Францією, і з вписом до паспорта, що Іменем Франції їй повинен допомогти кожен держслужбовець, до котрого б вона звернулася по допомогу, як чужоземка.

Мені не відомо, чим займався у Франції Францішек, проте саме у Франції доля звела їх разом, далеко від дому. Уродженців однієї землі (за походженням), з різними національностями, різними статками, різними долями, навіть різними мовами. **То були мої: бабця Марія і дідо Франко. Вони були шляхетні і освічені.** Дідо знав 5 мов (англійська, польська, французька, німецька і розумів лемківську говірку), а бабця 4 (лемківську, польську, французьку і словацьку, бо Довге за пару кілометрів від Словаччини). Жили добре, оскільки заробляли гарні гроші. Мали трикімнатну квартиру

в Ліоні, але знову

ті Гори... Бабця Марія давно не

брала відпустку, і керівник фабрики дозволив їй взяти всю разом, і поїхати у відпустку додому, на Лемківщину. Таки наважилася їхати, **дала колежанці ключі від квартири, щоб та поливала квіти, і повезла зятя батькам до Довгого.** Поїхали на три місяці, а не вернулися звідти вже ніколи, адже та відпустка припала на літо 1939 року. Почалася Друга світова війна, границі закрили, а разом з ними і всякі сподівання на виїзд до Ліону...

Перший удар долі – вистояли. Залишилися в Довгому, купили землю, ліс, почали господарювати. Побудували нову, простору хату, не просто нову і простору, а таку, щоб в ній можна було робити танці.

- «Францішек, побудуй нам таку хату, щоб було де робити танці. Ми тобі поможемо» - говорили жителі села.

І дійсно - побудували всім селом. Тішилися, раділи, господарювали. Одним словом: адаптувалися до нового життя. Коні, корова, свині, кури, качки, гуси – звичайна господарка кожного лемка. А Франка там всі так і сприймали. До сьогодні у всіх офіційних джерелах подано, що на момент виселення з села, там було 100% українців. **Так американець став лемком, а не навпаки, як в світі заведено!**

Так американець став лемком

Освоювати свіжу землю в горах було не просто. В прямому значенні слова. Щоб щось посіяти, чи посадити на тій землі, бабця з дідом виносили з лану каміння. **Люди навинесли стільки каміння, що потім з того каміння в Довгому зробили дорогу. Згодом, про чорноземи України, бабця Марія буде говорити, що таку землю можна на хліб мастити**, згадуючи каміння зі своєї, в Довгому.

Прижилися... Народився син - Ладик (Володимир), мій тато. Але того щасливого життя було в них небагато. Доля готувала наступний удар. Прийшла година виселення з Довгого. Це, як Прип'ять, в Чорнобилі, може і гірше, бо коли люди відходили до станції, їх село вже горіло і димілося, хати, на їх очах, ставали попелом. Попелом ставали не лише хати. Попелом розвіялися односельчани, родини.

Село – вмерло. Францішка вважали лемком, тому і підлягав депортації. Їм зразу сказали - «ви тут все одно не будете». Був лише вибір: до Вроцлава (як поляк), чи на схід (як українець). Поїхав на схід, бо бабця дуже плакала за сестрами, а їх було всіх 4: Марія, Олена, Рузя і Пайза.

Останнє, що пам'ятав тато, коли їх виселяли, то були слова бабці Марії:

- «Ладик, попрощайся з колискою, бо ти вже в ній колисатися більше не будеш».

Татові тоді було три роки. Хтось скаже, що дитячий розум тоді ще спить, а він ті слова і ту колиску носив в серці до останнього дня. Їх хата – єдина, котра вціліла з Довгого, бо була нова і велика. Поляки її розібрали і вивезли на один з пропускних пунктів Словацького кордону. Довго її ще потім там бачили. А на подвір'ї залишилася, невігойною, чорною раною - яма від льоху.

Три тижні... Уявіть собі, три тижні люди їхали грузовими вагонами, разом з худобою, речами, малими дітьми, всім. Татові тоді було три роки. В дорозі їх рятував той факт, що бабця ще годувала його грудьми. Доїхали... Але куди? Після гірського повітря – в Донецькі, димлячі терикони. Там їм жити було неможливо, і за рік попробували вернутися до Польщі. Не пустили. Пайза поїхала на Кубань, а решта вернулися і осіли в чортківському районі, тернопільської області - в селах: Пастуше, Липники, Заремба.

Спочатку в одній хаті-розвалюсі, по кілька сімей, а потім і кожна сім'я отримала по своїй розвалюсі... Рідко кому з лемків дісталося щось добротне на тих теренах.

Хтось з сусідів, дав знати, що дідо – поляк. І ще один удар долі: одної ночі, до хати прийшли місцеві бандерівці (один з них з села Біла Чортківського району, бо потім тато його впізнав на весіллі в родині), діда побили, забрали все, що ще залишалося, і, мабуть, рештки

віри у те, що все буде добре. Обікрали їх так, що бабця не мала одягу, щоб піти до міста, то зичила у сусідів. Потім був колгосп. Туди забрали останнє: коня і свободу, бо змусили працювати за трудовні. Безкоштовно.

Син чікагського адвоката, поляк, добрий заробітчанин Франції, мудра і інтелігентна людина, помирає в 1951 році, у віці 46 років обезсилений морально і фізично. Він просто того не витримав. Помирає в злиднях. Його труна була сосновою, помальованою червоною фарбою, бо іншої не було. На день похорону фарба ще не висохла остаточно...

Америка, Польща, Франція, Лемківщина, Україна... Чікаго, Сікожице, Ліон, Довге, Пастуше...

Одне життя, а пережитого для кількох хватить.

Залишилася Марія вдовою з 8 річним сином. Повоєнні роки всім далися важко. Але в селі, без чоловіка, напевне, ще важче. На подвір'ї не було криниці. Ладик, перед школою, мав принести води від сусідів, і віднести їм молоко. Тай школа, сніжною зимою, здавалася далеченько. Закінчив. В 16 років пішов працювати на тракторі, до колгоспу, щоб допомогти мамі. Вивчився на техніка-механіка, навіть був технологом на сирзаводі. Поки мама сапала колгоспні буряки – порався по господарчі. А це, як завжди: кури, свині, корови. Ще й свій город треба було обійти. А щоб вижити – працював на кількох роботах. Закінчивши Борщівський технікум, йде працювати вчителем-інструктором в Чортківську вечірню школу шоферів. Відстань від неї, до хати, десь 8 кілометрів. Кожен день, снігами, чи болотами. Після спорудження цукрового заводу-гіганта, працює там наладчиком. Робота важка, відповідальна. На заводі знайомиться з своєю мамою – Лесею.

В 1980 році в лікарні села Пробіжна помирає Марія Вудка. Маленька, худенька, сива бабуся, в світлій хустині. Вона дожила до того часу, що її Ладик збудував свою хату, і доживала не в чужій, в котрій зимою замерзала в відрі вода, а в своїй. Виносили на цвинтар вже зі своєї...

По смерті бабцю розшукала Франція, аж в селі Пастуше, щоб віддати тяжко зароблену пенсію. Отримав ті гроші її Ладик. Навіть у руках тримав. Але людська заздрість «змусила» когось доповісти в відповідні структури. І коли, в 1987 році, вже я маленька лежала в своєму ліжечку, до нас навідалися

Невстановлена випадковість у сімейній фотографії Вудків - Франція

з КГБ, з підозрами відповідними до того часу, на рахунок іноземної валюти. Валюту конфіскували, а татові грозив реальний строк у в'язниці. Він їздив на суд до Москви. Суддею був, всім сьогодні добре відомий, **Владімір Жиріновський**. Подали запит до Франції. Франція відповіла щось на кшталт: «Борони Боже його вам вчепити, бо буде міжнародний скандал» Не один суддя втратив посаду, виносячи вирoki по цій справі. Один, вельми знаний у Чорткові, втратив «крісло» за кілька місяців до пенсії. Гроші повернули... але далеко не всі, і лиш дрібні куп'юри. Лемківщина, Франція, Лемківщина, Україна... Довге, Ліон, Довге, Пастуше...

Такі різні люди... Такі важкі долі. Кілька разів вони втрачали все. Прості лемки, простим полякам, ніколи не були ворогами. Прості поляки, простих лемків звідти би не гнали.

Але, оскільки елемент випадковості вбиває ідею справедливості, то кожен, хто має владу, сам вирішує, що є злом, і які міри для нього приміряти.

Правнучка Францішка і Броніслави Вудки,
внучка Францішка і Марії Вудки,
дочка Володимира і Олександри Вудки,
- **Марія Вудка**

Р. С. Невипадкова випадковість: 28.03.1947 с. Яблінки...

Марію Вудку пізнав єм в Горлицькій суді в січні 2020 року. Коли суддя зачитувала постанову Суду, же Марія сама спадкує майно по своїх дідах в Польщі в Довгім - міцно плакала. Одишли зо світа ей дідо, баба, Няньо, гвони Мама...

«осталам сама-саміцька на тім Божім світі».
Попросив єм ей поділити ся з нами історіюм
«хибаль не з той землі».

Підтримайме Марію..., пригорнийме ей!
Мілько Гойсак

Марія Вудка на ждинській сцені, 2012
Чікаго, Сікожици, Ліон, Довге, **Пастуше...** Ждиня

Того рока, 11 і 12 січня, зас подарило нам ся

колядувати – юж 5 раз. Вертеп, який організувало Об'єднання лемків, приносив радіст в наших рідних Горах. Люде фурт просяться як било, чи зме били чемни і кадиваль зме ходили – та ніт можливости шитким одповісти! Зато ниже опишу Вам шитко, што мусите знати о тій події.

Одкаль били колядники?

З Варшави, Щеціна, Ярошівки коло Лігниці, Біянки, Перемишля, Тильови, Тернополя, Кракова, Бехерьова а і навіт з далекой Гамерики. По яких селах ходив вертеп? По Бехерьові на Словаччині і (перший раз) по Зиндранові і Тильові.

Чи колядники збиткували?

Є, та лем покус і так жеби нікому не било прикро. Хочеме, жеби кожен газда з газдиньом прийняли нас наступного рока!

Чи вартас ходити з колядом?

Декотри гварят, же ні. Бо студено, довго і нецікаві. Та они хибаль сут меншином. А тоті, што ходят все одповідают же нагородом за студене повітря і кицання на леді є великий міх – не з пінязми, а з позитивними емоціями. Радіст – коли видиме, же господарі чекали нас до пізної ночі, гордіст – коли виходячи з останньої хижі знаме, же зробили зме добру роботу, зворушення – коли дякували нам пані Марія Гоч. Повіли, же як оддавалися до Зиндранови 56 років тому, то на першу зиму прийшли до Гочів заколядувати зиндранівски цигане. І од того часу ніхто в Зиндранові не ходив колядувати, аж до 2020 рока.

Што колядники роблят з зобрани-ма пінязми?

Гнеска так ся людем видит, же сьвіт обертається лем довкола пінязи. Та хибаль іщи сесе правило не стосуєся нашого колядування. Не кожен дає нам гроши, сут і таки што даруют дашто солодке («дашто» то найчастіше тілко, же 20 осіб не годне з'їсти ани полови-

56 років чеканя

ни з того) або рихтуют велику гостину. Гроши все ділиме таким чином: заплатити треба за транспорт медже селами, а і гудакім дашто за граня. Што ся лишиє – даєме на місцеви Церкви. І так того рока підтримали зме православно і грекокатолицьку парохію в Бехерьові і православно в Зиндранові. За попередні роки нашого колядування стали зме юж ктиторами – заспонсорували зме єдну з ікон в фурт іщи ремонтуванім іконостасі в Панкні, а 8 березня 2020 рока в Устю Руским посвятили дві хоругви куплені за наши гроши узберани глони.

Хто допомагав при організації?

Найперше треба подякувати родині Гочів. Пані Зеновія і пан Роман переночували нас, накормили, навіт загнали до Церкви в неділю. Їх син Миколай – видумав колядування в Тильові і Зиндранові, нагварив шитких і провадив нас до кожної родини, яка хотіла нас прийняти. Пан Йосиф Гмітерко, староста Бехерьова – як все дозволив ходити по селі, поінформував мешканців і полагодив місце, де могли зме лишиє свої річі і зрихтуватися до дороги. Не можу тіж забити на шитких колядників, бо без них вертеп буквально не рушив би з місця. За Ваш час, енергію і нераз переїхнати сотки або тисячі кілометрів – велике Вам, дороги колядники, «спаси Боже»!

Чи будеме колядувати в 2021 році?

О того просилися декотри з нашої групи юж по першім дни нашого колядування. Зато думам, же сами можете сой одповісти. Я лем підкажу, де можете нас глядати в січні – в рідних Горах!

Чи колядники збиткували?
Та кус, міст лем до Зиндранової розобрали

ТЕКСТ
ГРИГОРІЙ СУХАНИЧ

Хоругви в усянській церкві,
куплені за гроші, зібрані колядниками в 2019 році

Та хто би Марисі не отворив двери?

Різдвяний «мандрівний театр»

ТЕКСТ ЛАРИСА ШКВАРЛА

Щороку християнські родини з настанням величного свята Різдва 7 січня чекають у своїх домівках на прихід вертепу. Такий собі мандрівний театр, який з хати до хати прославляє новонародженого Ісуса Христа у Вифлеємі.

Вертеп – це молитовне прославлення Бога через театральне дійство та комічне відображення побутового життя, якого вже дотримуються декілька століть поспіль.

Цього року у нас в Криниці також відбувся вертеп, який підготували діти під керівництвом Лариси Шкварла. Всі діти дуже старалися, щоб виступити якнайкраще. Колядою «Добрий вечір тобі» привітали глядачів. У вертепі виступали: пастушки (Оля і Дарія Гарасим, Марта Ветеха), ангелики (Наталя Святківська, Мая Макух, Мариса Криницька), царі (Оксана Святківська, Вікторія Святківська і Мая Адамович), жид - Павло Криницький, циганка і смерть (Юлія Бронішевська), чортик

(Кароліна Болоз), Ірода загравав Альберт Псонак, діти - Миколай Макух, Якуб Ветеха, Мадзя Святківська, Татянка Святківська і наші наймолодші - Антося Святківська і Михась Макух. Наші діти вміють грати на різних інструментах: Кароліна Болоз заграє на органках коляду «Тиха ніч», а Дарія і Оля Гарасим - на скрипках «Нова радість стала». До виступу були заангажовані і батьки - підготували костюми для дітей, а Петро Гарасим гроє на акордеоні супроводжував наших молодих артистів. Старннтя дітей не вийшло намарно. Гарячими оплесками нагородили глядачі виступаючих. **До наступного року!**

Дитяча сторінка

Церква

Бог запрошує нас до Церкви. Церква це місце, де ми можемо як одна Божа родина разом прославляти Бога. У Церкві ми чуємо про життя Ісуса Христа, який вчить нас любити, жити в мирі і бути святими. На великодні свята вітаємо себе словами: Христос Воскрес – Воістину Восрес!

Церков Архангела Михаїла в Брунарах

"Христос воскрес!" – десь пролунало,
І на душі святково стало.
Ось кошики із рушниками
Несуть до Церкви із пасками.

Святково свічки засвітились,
І всі частунки освятились.
"Христос воскрес" – лунають дзвони.
Хай зникнуть всякі перепони!

Хай у душі панує свято,
Хай успіхів буде багато!
Хай завжди і у всіх щастить.
І хай вас Бог благословить!

Малюванка

А як ви прикрасите свої писанки?

Зузя Баняс, 1 рік, село Лосє

Відгадай 10 слів

Воскресіння, Ісус, Бог, ікона, святий,
молитва, Церква, мир, яйце, віра

І	С	у	с	х	Ц	е	р	к	В	а
к	в	і	т	о	с	к	а	ф	і	б
о	я	Я	н	у	Б	р	М	и	р	т
н	т	й	т	М	о	л	и	т	в	а
а	и	ц	ф	д	г	т	р	а	б	ю
м	й	е	і	и	т	ц	г	с	е	к
В	о	с	к	р	е	с	і	н	н	я

Як зробити великоднє ягнятко?

1. Виріж голову і решту тіла ягнятка.
2. Зрихтуй урізани косметичні палички.
3. Згідно з малюнком виклий ягнятко паличками.
4. Домалюй очі і усміх.
5. Склей обі частини ягнятка.
6. Як ноги можеш ужити спиначів для прання.

Конкурс – Загадка

Де вона проходить –
Там травиця сходить,
Квіти розцвітають,
Солов'ї співають.

Діти! Відповіді надсилайте на адресу:
Zjednoczenie Łemków,
ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice
або: redakcja.watra@interia.pl

 ТЕКСТ
ГРИГОРІЙ СУХАНИЧ

«Далека» дорога ДО СВОЇХ

Ми зме того, што описую виже знали, бо то юж не перша поїздка до наших братів. Поїхало нас 7 осіб, як офіційна делегація Об'єднання лемків, під сам кінець 2019 року. Приїхали зме «зоз Горніци», бо так називають наши люде в Воєводині свою батьківщину. Запросило нас культурне товариство «Тарас Шевченко» з Дюрдьова і Союз русинів-українців Сербії. Мали зме виступити разом з нашима господарями в різдвяним програмі, рихтуванім для телевізії з Нового Саду. Крім того подарилося нам дати концерт коляд в греко-католицким храмі в Новім Саді.

То є частина офіційна нашої поїздки, дахто би рюк же то таки свойски і што-денни «компері», а тепер ставлям на столі перед Вами «м'ясо». Бо прекрасні вишло нам сьпіваня і нагриваня програми, але іщи ліпше – інтеграція. Спали зме по різних хижих, і кожне з нас, од коли переступило поріг, сталося не гостьом, а членом родини. Мали зме нагоду видіти як працює парохіяльний клуб при новосадським храмі і молодіжни ансамблі товариства «Тарас Шевченко». В Дюрдьові отворили перед нами двери приватного музею (а музей то дві велики хижі) пані Леони Віславской, де зберігаються предмети, знимки і традиційне обличия воєводинских русинів. Їли зме найліпший айвар і пили зме вино з ... черниц.

Та передо шитким – пізнали зме барз дуже нових приятели – і таких, што маю 18 і таких, што маю 70 років.

Хоцьки Воєводина гостила нас аж три дни, шитки думали зме на кінець, же то било лем 5 минут. Великий жаль било вертатися домів. Хоцьки тепер знаме, же своє місце, свій дім, маме і в Дюрдьові. Може фізична дорога гин далека, але «дорога» до наших приятели з Воєводини – барз коротка і приємна.

В будинку товариства
«Тарас Шевченко»

Чи знате, же в сербській Воєводині найдеме наших люди? Руснаки приходили там з Лемківщини, Пряшівщини, Закарпаття, Галичини од 1751 рока, аж по початок 20 сторічя. Будували храми, організували культурне і суспільне житя, а навіт посилали діти до шкіл во Львові! І до гнеска пам'ятають «одкаль їх дідове» - як то ми любиме ся просити єден другого в Польщі.

Нагриваєме програм для новосадской телевізії

Наша товаришка Лена в приватнім музею Леони Віславской

100 років історії – в єдиній особі?

Бігуняки з Новиці славни били на цілу околицю з двох приводів – все довго жили, а і не било їх мало – в самій Новиці в 1939 році, за підрахунками пароха, било 33 родини Бігуняків, а кед додати і дочірне село Присліп – 36! То приблизно шеста частина шитких родин, яки жили в Новиці і Прислопі до 1945 рока.

23 січня 1920 рока, в родині Ваня Бігуняка і Югаски з роду Палубняків вродилася Анна – найстарша дівка. Ваньо і Югаска належали до найбогатших родин в Новиці, што видно і гнеска – коли підеме на «Павниківку» (або як іщи єй називали «Паньківку») де фурт іщи стоїт рідна хижа пані Анни, дост модерна в часі коли била будувана – по першій світовій війні. Свої молоді роки пані Анна пережили щасливо в Новиці разом з трьома братами: Штефаном, Васильом і Митром (народжені в 1922, 1924 і 1926 роках) і сестром Мельком (народжена в 1928).

Юж в 1939 Анна Бігуняк оддаєся за Митра Павелчака, старшого о 11 років. Молодята довго ся єдно другим не тішили, бо коли прийшла війна, німецьки урядники наказали Анні виїхати на примусови роботи на німецьких землях. З Новиці – барз численного села, німці забрали на роботи парудесят осіб, медже нима і мого діда – Штефана Суханича. Найвеце люди поїхало в околиці Стшелец Опольских (по-німецьки: Гросс Стреліц) і на територію західньої Австрії. Єден з «бауерів» в якого служили новичане одраз їх пізнав, бо в часі першої сьвітової війни служив як австрійско-мадярський канонір на Магурі і часто заходив з камаратьми до Прислопа і Новиці. Та то історія на інчу статтю... Цікавим є, же били в Новиці і таки, котри не

зголосилися на визначений примусовий виїзд на німецькі землі. Перед урядниками «приховувалися» дост явно живучи в селі, вживаючи назвиска... Бігуняк! Німецька влада нияк не могла розобратися помедже правдивима і фалечними Бігуняками, бо в Новиці било їх – як дост бридко повідали декотри новичане – «як псів».

Прийшла яр 1945 рока, Анна з Митром зас примусово їхають в (подібно «щасливу і богату») радянську Україну. Перше в Сумську область, потім як шитки новичане і прислопчане (крім 4 родин) переїжджають до села Рихтичі коло Дрогобича – думали же будучи ближе кордону подарится їм вернути до

рідного села. В Рихтичах Павелчаки ховают двоє дітей, народжуються внуки і правнуки.

В січни 2020 рока приходить великий ювілей – 100 років життя пані Анни!

На жаль, не дочекали того муж і діти, але фурт при голові роду сут внуки і правнуки. Од лемківської громади паню Анну привитали члени дрогобицького товариства «Лемківщина» - Петро Сметана (голова), Володимир Байса (заступник голови) і Мирон Ячечак – зо славного і заслуженого для лемків роду Ячечаків з Новиці.

Коли перший раз видів єм паню Анну в 2017 році (а прийшов єм з Ваньом Рубичом, по селі провадив нас пан Володимир Махнич – за што іщи раз

дякую!) неймовірном била для мене тверезіст їх ума. Потім виділи зме ся в 2018 р. і били навіть в ліпшим здоров'ю. Надіюся, же подарится мі видіти паню Анну чим скоріше. До тепер послушав єм од них о новичанських духах, о тим хто де стояв в Церкві і як вигідало новичанське весіля. Пані Анна повіли тіж, же кропку п'ют, та лем покус і барз рідко, бо «все їх здує». Як дожити до 100 років не просив єм ся – буду наступним разом. Хоцьки певно одповід юж маме – треба вродитися Бігуняком!

Многая Вам літа, пані Анно!

Автор статті з Анном Павелчак – 2017 рік

Наши мама Дорка

Теодора Поповчак вродилася 15.02.1930 рока в Боднарці, як четверта дітина Юстини з Клапачів и Василя Клімаша. Мали лем 2,5 рочка коли вмерли їхні мама. Виховали їх няньо. Акція «Вісла» шмарила їх до Домб'я коло Лігниць. Ту в 1951 році оддалися за Михайла Поповчака — тіж родом з Боднарки. Вродилося їм трьох синів. Наших маму нагороджено медаллю Блаженного Йосафата Коциловського, яку установили владики Перемисько-Варшавської митрополії для належного вшанування священнослужителів та вірних, яки своїм життям засвідчують вірність Церкві і щиро працюють над ей розвитком, та грамотою кир Володимира з нагоди 90-літя з дня народження. Наши мама, хоц маленьки і дрібни, сут великого серця. Для вшитких мають усьміх, добре слово, чулий жест. Таки сут не лем для нас, але і для знаємих, сусідів і навіт чужих люди — наши мама, бабця і прабабця Дорка.

Многая Вам літа!

Ваши діти, внуки и правнуки

Ювілярка Теодора Поповчак
з о. парохом Мирославом Драпалом, Лігниця 2020 рік

Ювіляри Теодора и Петро Гойсак з внучком Юлієм

З Золотим весіллям Теодори і Петра Гойсаків!

*Дорогі наші батьки, вже пів віку разом
йдете крізь життя, розділяючи радості
та долаючи труднощі.*

*З нагоди 50 ювілею подружнього життя
бажаємо Вам міцного здоров'я,
родинного тепла, потіхи з онуків
(і дай Боже — правнуків)
та Божих ласк на многії і благії літа!*

*Анна, Славомир, Еміль,
Марта, Володимир з родинами*

ГРАТУЛЯЦІЇ

для Пана Євгена Габури

голови гуртка Товаришыня Лемків в Пшемкові
и менаджера ансамблю «Ластівочка»

за I місце

в плебісциті Вроцлавской Газети «OSOBOWOŚĆ Roku 2019»
в Польковицкім повіті, в категорії: суспільна і харитативна діяльніст
за організацію XIII «Стрічи трьох поколінь
з лемківском культуром» в Пшемкові

складат Голова гуртка ОЛ в Лігници Адам Вев'юрка

Євген Габура

Того рока о. Яків Мадзелян сьвяткують подвійний ювілей - 45. річницю жытя в священничым сані и 70. роковины народин. Серед чытачів «Ватри» найдеся хыбаль недуже таких, котры не знают о кым бесідуу.

Найбільше може быти іх серед наймолодшого покоління, медже такыма дійсно дехто має право не знати о. Якова. Ім ся не чудую, але нияк не розумію, чом то о. Якова не можу найти в «Шематизмах греко-католицького духовенства в Польщі», долучаных до «Календаря Благовіста». На интернетовым сайті, на котри Календар ся покликує, серед нашых священниками будучых поза межами єпархії о. Яків сут.

Правдом єст, же Они свою душпастирську діяльність в Польщі закінчили 1 вересня 2007 рока. Перестали товды быти парохом Высовы, Устя Руского, Сьнітниці и Гладышова, перешли на пенсію и выїхали до свого материньского Монастыря Свято-Успенської Лавры в Уневі. Гнеска моляться в церкви сьв. Архістратиґа Михаїла, а жыют посеред своїх братами Студитами в покармелітаньскым монастырі во Львові.

Ієромонах Яків, Лосяньскій кермеш, 2004 рік

хоц не векшого. О. Ярослав Мадзелян сут перворідным сыном Григорія Мадзеляна з Чертіжного и Любы з дому Павук з Ізб. Народилися 17 вересня 1950 рока на чужині в Кентшици, в третім році по выселіню. Маюť дві сестры и двох братів. Початкову и середню освіту здобили в недалеком повітовым місточку Мендзижеч, а по богословське знаня поїхали аж до Люблина, на Католицькі Лубельскі Університет.

Сут першым грекокатолицьким єгомосьцьом-абсолювентом того люблинського выжшого училища (люблинська семинарія єст його частком). Высьвячено Іх 2 марця 1975 рока в Мендзижечу яко грекокатолика для грекокатоликів в Польщі. Сьвященство о. Якова зродилося з молитовного жытя родичів, з іх домашньої церкви в котрі молодой Ярослав ріс. Нашого східнього духа о. Яков вынесли не з семинарії а з рідної хыжы и

грекокатолицькой діяспорной парафії. Іхне покликаня зродилося на основі великих треб и очікувань нашого Народа, зневоленого выгнаньом, спрагненого своїх одправ.

Першы крокы свого священничого жытя о. Яків ставляли на східні Лемковині, од 1975 рока были парохом Команьчы.

Думам, же то не припадок,

же наш єгомосьць, перши высьвячени по выселеню, трафили до Команьчы, до єдиного місця де по 1947 році Грекокатолицька Церков безустанно діяла. Там сьвященство о. Якова отримало посьлідны дияментовы шліфы. Отец Яків з Руснаками были аджи товды, коли церковна влада післала Іх на далеку північ. Там Лемківщыны юж не было, але Лемкы жыют и там. Всядываль де появилися о. Яків великы річы починалися здійсняти. В 1977 році стали парохом Білого Бору, станицю переняли од іншого Лемка, о. мітрата Стефана Дзюбины, котры товды стали Генеральным Вікарієм для грекокатоликів в Польщі. В Білым Борі о. Ярослав Мадзелян рішыли стати Студитом и за то тепер бесідуєме о Них яко о отцю Якові. Од 1979 рока

Думам, же отця Якова не лем мі бракує, але Они не зато в наших шематизмах фурт мали бы быти. Сут сьвященником яких нам треба, цілым серцьом одданым служыню Богу и людя. Нашы шематизмы не можут промовчати першого по 1947 році выпускника «грекокатолицькой» семинарії в Польщі. При «грекокатолицькій» дав єм скобки, бо семинарія наша в 1975 році не была такым як гнешня.

Друга річниця о. Якова, хоц молодша то на мою думку и так єст важніжша (але без першого того важніжшого ювілею прецін бы не было). Адже почнеме од ювілею більшого,

Праці Сари Карчевской, учасниці 47-го Загальнопольського конкурсу писанок ім. М. Ковальського в Ґожові Влкуп. /2019/

такє єст Іхнє монаше імено, схиму прийняли в 1985 році. Білобірська парохія товды юж была вынятковом, и до гнеска таком єст, бо мала таких а не інших парохів. Отец Яків были єдным з них. То за Іх часів з білобірської парохії до люблінської семінарії пішла велика група молодых сьвідомых хлопців: бл.п. Іван Добошак, Іван Лайкош, Богдан Дрозд, Роман Дрозд, Ярослав Москалик, Богдан Огородник, Стефан Батрух, но и наш гнешні Высокопрєсьвященний Архиепископ Євген Попович - Митрополит Перемыско-Варшавскі. Під оком о. Якова грекокатолицькы люблінськы пытомці на літнім таборі в Білым Борі поглубляли богословське знаня. Хтож з них до гнеска барз тепло не споминат білобірськы «вакації». В білобірські станиці наступцьом о. Якова стали о. Йосиф Улицький, на формацию котрого през споминаны вакаційны практики тіж и о. Яків мали вплив. Отцю мітрату Йосифови Улицькому Білий Бір завдячат перлину, нову церкву (збудувано єй в роках 1992-1997), котра єст наймолодшим забытком в Польщы - оригінальным помником таланту Юрія Новосільського. Білобірскі храм припоминає мі не лем великого Новосільського, але и о. Якова, котры тепер жыют в граді Лева, в монастирі, в котрім кількадесят років тому першы урокы артизму поберав Юрій Новосільскі. Отця Якова в чернці пострігли в Білым Борі, але студиты дуже скорше юж дуркали до серця и души молодого сьвященника. Отец Ярослав Мадзелян студитів знали з оповідань родичів, а особливо мамы, котры з православных Ізб на молитвы и на плотське и душевне лікування часто ишли до сусідньої Фльоринькы, до Студитів, котры были там од 4 мая 1936 рока. Лемковину о. Яків фурт маює в серці и за то де бы не были, она все з нима была и фурт єст. Любовю до землі родичів заразили не лем Лемків.

Гнеска найбільшым магнесом притігаючым грекокатолицьку молодіж на Лемківщину сут «Сареpty». Не знам ци якбы о. Яків не были Лемком, то ци в Новици и в Команьчы мали бы зме «Сареpty». Не припадково родиче о. Якова надали Ім такє, а не інакше хресне імено - Ярослав. Як пристало на мудрого и доброго духовного провідника о. Яків выкорыстали благу думку пытомців (Івана Лайкоша, Ярослава Москалика и Богдана Огородника), котры мріяли о літнім таборі не на чужині, а в матеріку. Отец Ярослав Мадзелян все барз уважні призєралися людя, каждого потрафили з великом увагом выслухати, за то барз добрі знали, што «грає в молодых душах». Рішыли помочы їм в здійснєню їхньої ідеї, котра до гнеска родит стократни плід. «Сареpty» маме, бо пытомці думали не лем о собі, на серці лежало їм добро інших, котры дашто більше хотіли довідатися о історії и традиції нашої церкви. Отец Мадзелян знали, де отара грекотатолицькой молодежи найде найліпши духовни «корм». Новицю знали дос добрі, без два роки на вакациях мешкали в новицькій школі и вчили релігії місцеву молодіж. Барз добрі знали, же в Новиці сареptyне будут мати вшытко, чого їм треба: стару церков з повным іконоста-сом оточену старыма гробами колишніх вір-ных, а в ні ничым ани никым необмежени час на молитву. Мали ту тіж и свій дах над головою. Свою хыжу оддала їм новицька вдовиця, так як колиси біблійна остатню лепту, то тіж завдякы и ті щедрі новичанці «Сарепта» жыє. Гнеска Новиця єст юж інакша, але товды, мешкали в ні праві лем самы нашы, вшыткы ся знали, адже трудніжше было впровадити з зовні посто-ронного «обсерватора» (котри був бы незаува-жени).

Отец Яків так юж маює, же там де лем ся затримали, дашто нове и благе зачыналося діяти. Не інакше было на посьлідні Іх парохії. На прохання митрополита кир Івана Мартиняка рішыли Унівську Сьвято-Успенську Лавру на сім років замінити на Высову. Стара лемківська пословиця бесідує: «Де ся хто вылагне, там го и тягне», отця Якова тіж ся тото тычит. Хыбаль за то на конец своейою душпастырської діяльности в Польщы пришли до Высовы (бо одтале найближе до прадідівської землі, де на сьвіт Божи приходили Іхні родиче). Можна бы ту речи, же о. Яків ціле жытя идут за сонцьом и зо сонцьом (парохіяльне душпастырюваня зачали на східні а скінчыли на західні Лемковині). Они не лем Лемків вчили «кланятися Сонцю Правды». За высівських дни о. Якова зачалися стараня о поворот грекокатолицькой каплиці на горі Явір. До Грекокатолицькой Церкви вернула недавно, о. Яків были юж во Львові, але думками фурт ищы мандрують Бескыдом так блискым Іхньому серцю.

Колиси завезли ня до Унева - то выняткове місце. Гнешні монастыр зышов до села, а на чернечі горі сут лем фундаменти старинной монашой церкви и монашы могылы. Высівска гора тіж штоси в собі має, што нам єст дороге, так як унівска, хоц ани монашых гробів, ани монастиря ту ніт. Отець Яків любилі приходити на гору Явір з молитвом, хотіли на самоті побыти з Богородицьом и з Єй Сыном, притігали на ню и нас. То за Іх парохування на горі Явір почалися спільны нашы молитвы Різдяных и Великодных Свят, скорше такого звычайу не было.

Высокопреподобний отче Якове, з нагоды дубельтового Вашого ювілею хочеме запевнити Вас, же в наших молитвах все будеме о Вас памятати. Барз добрі знаме, як дуже Вам завдячае. Лем Вы потрафили сте з'єднати на спільні молитві гладышівскых вірных вшыткых трьох віроісповідань, разом оддали зме чест и шану нашим предкам выгнаным з Рідной Землі 8 червця 1947 рока. За то вшыткы оддают Вам шану и барз мило Вас споминают. Вельо Божого Слова засіялисте на рідні „каменисті” лемківські землі, так го метали сте, же помедже камінью нашло си добри ґрунт и выдає стократий плід на славу Богу и хосен людям.

Зо щырого серця хочеме подякувати Богу, же до нас Вас післав. Словами не мож подякувати за вшыткы блага якыма обдарували сте нас. Вдячны зме Вам за щыру и глыбоку науку зміцнену прикладом Вашого жытя. Обіцяеме, же фурт в молитвах наших на Яворі будеме поручати Вас Богородиці Цариці нашій, а Всеvyšніого будеме просити, жебы Всемогучий Бог и Превеликій Человіколюбєц нагородив Вас кріпкым здорывьом и вшелеякыма благами на Многая и Благая Літа.

— → ● ← —

ОГОЛОШІНЯ

В 2020 мият 200 років од збудування ЦЕРКВИ В ПОЛЯНАХ КОЛО КРИНИЦІ

Служба Божа в церкви в Полянах коло Криниці
16.07.2020 (четвер перед Ватром в Ждині)
о год. 16.00

Просиме шитких, не лем зв'язаних
з прекраснима і славными Полянами.

Михайло Трохановский

Моя внучка

(акровірш)

Василь Шлятич

Маленька ще, а своє знає.
Очі у неї як зірки.
Як любо рідною співає...
Вікном влітають її сні.
Нині також вони в кімнаті.
Уявою мені вони.
Чарують величчю, мов святість.
Кладуть на серце віри сніп,
А колоски в ньому огрядні.
Гадаю, з зерен буде хліб.
А першим буде він, не заднім.
Низенько кланяється всім.
Надії батькам й дідам творить.
Успіхи бачу в її житті.
Своєю чує і говорить.
Як квітка в весняній росі.

О. митрат Михайло Жук

18.05.1939 — 12.01.2006

ТЕКСТ АДАМ ВЕВ'ЮРКА

Покійний отец митрат Михайло Жук до гнеска для православної громади сут символом віри, любови і зв'язку з традиційом предків. Їх велька любов до Лемковини та рідного села - Перунки дарувала їм силу жеби своїм вірним преказувати науку од Бога, але і обов'язок пам'ятати ким ми є.

Тота віра отця митрата дозволила наступним поколінням не забиті на акцію «Вісла», але і ціж на свою материнську лемківську бесіду. На таких люди ми повинні і мусиме пам'ятати, бо хоц їх юж ніт медже нами, але їх мудріст є все жива і нам потрібна. В імені ОЛ та газети «Ватра» хочу кус приблизити особу отця і пригадати їхній шлях життя. Ту звертаюся до молодого покоління православної спільноти од Лігниць през Зимну Воду, Михалів по Любін. Хоц не годен ціж забиті о Кальникові - там ціж била коротко парохія отця митрата.

о. митрат Михайло Жук

Отец митрат Жук народилися 18 мая 1939 рока в Перунці на Лемківщині, в родині Якова та Варвари Жук з дому Сивец. Яків Жук походив з Камяної і в 1936 році вженився до Перунки. Там молодята збудували нову хижу і в 1939 році народився син Михайло. Літом 1947 рока цілу родину Жуків, а било їх юж четверо діти: Анна, Михайло, Марія і Ольга, як і шитких українців, в тим лемків, вигнала акція «Вісла». Найперше мешкалі в Негославіцах, а по 2 роках переїхали до Вількоціна де веце било лемків – ціж перунчан. В 1954 році отец Михайло закінчили початкову школу та задумали далі ся вчити. Здали екзамини до гандльовой школи в Зеленій Горі, але не отримали інтернату та не статі їх било на мешканя в Зеленій Горі. Вертаючи потягом задумали, як сам повідали у сні, піти за священника. По недовгим часі ступили до православної семінарії у Варшаві.

21 вересня 1960 рока били поставлени во ієреї през владика Стефана у вроцлавскім соборі. 25 вересня 1960 рока стали парохом в Зимній Воді, але ціж їздили до Михалова. 10 лютого 1967 рока били пересенени на парохію до Кальникова недалеко Перемиш-

ля. Там обставини билі барз тяжки. Не знати било чи парохія ся втримат. Билі там люде - свідомі українці - та тото не за барз ся подабало комуністичній владі. Іщи до того імосьць - жена отця митрата працювали на пів етату в домівці УСКТ, де допомагали організувати культурне життя громади. Отця Михайла та їх жену влада посудила о українській націоналізм. 25 мая 1973 рока отця Михайла примусили лишити Кальників і перенестися до Любіна. Там юж як парох

27 мая 1973 рока правлят першу Літургію. Починают активн діяти не лем на релігійнім ґрунті. На приходстві діє заряд гуртка УСКТ, котрий укріпляв місцевих вірних. Од 1975 до 1989 рока отец Михайло зробили сами барз дуже ремонтів в церкві як і на приходстві. Од 1 вересня 2004 рока били юж на емеритурі. В 2005 році почалася тяжка хворота, отец митрат тратили зір. По поміч Божу пішли в прощи на святую гору Грабарку. Але хворота фурт ся поглубляла.

12 січня 2006 рока то останній день життя отця Михайла Жука помедже нами на землі.

Похорон почався в неділю 15 січня 2006 рока, а закінчився 16 січня в Зимній Воді. Там же, на своє жичиня, отец зістали похоронени. Похорон служили владика вроцлавско-щещинській архієпископ Єремія при участі близько 3 тисяч вірних та численно прибулих священників.

Я особисто пізнав отця митрата як учень в нашім ліцею в Лігниць, де отец Михайло навчали православної релігії. Што правда як грекокатолик видів єм їх лем на коридорі і святочних подіях в житі школи. Хоц то било кус рідко, до гнеска памятам їх щирий усьміх - для шитких учнів. І іщи пригадую собі іншу подію - колі єм кінчив школу отец пидийшли до мене, витягнули руку та спитали - чи можут мі як православний священник погратулювати? Для мене то бив знак велькой і щирої доброти, зато одраз в подяці витягнув єм свою руку.

Гнеска, колі деякі вказуют лем на тото што нас ділит, та іщи до того видумуют нові гра- ниці всередині нашого народу, така постава отця Михайла повинна биті прикладом што можна, і треба ся поважати і мати пошану до себе.

Вічная Вам пам'ять, Отче Михайле!

Софія і єй доні: Віра, Надія, Любов

Гнеска хочу Вам пригадати не єдно ім'я, а штирі. Не мож їх розділити бо так хотіла історія. Сьвяти, котри мали тоті імена билі з єдною родини, та і гнеска разом вказуют їх на іконах. Може деяки з Вас повідят, же тоті імена сут гнеска відомі во сьвітї, але думам што треба кус написати про тоті імена бо од віків не билі ціж чужи в наших Карпатах - од тих гуцульских, през бойківски аж по лемківски. Імена тоті мают в собі не лем сьвятіст, але і повагу та мудріст. Тому і на Лемковині билі все поважани і лем винятковим дівчатам такі імена дарувано в церквах при хрещиню. А яке било житя сьвятих Софії, Віри, Надії та Любови?

Свята Софія народилася десі медже II а III віком в Римі в поважаній римській родині. Хоц била християнком звано єй «римском паньом». Оддалася та по недовгім часі породила 3 дівки. Хрестячи дала їм християнськи імена: Віра, Надія, Любов – по-грецки Pistis, Elpis і Agape. Дівчата билі барз гарди і мудри, про тото зналі вшитки римляне. Щастя даруване той родині било не на довго. Софія стала вдовицьом, але то не зменьшило єй віри в Бога. Подібні думали і вірили єй дівки. В тим часі цісарьом став Адріян, який визнавав барз міцно поганьску віру та почав переслідувати християн. Казав їм віддавати честь божкам, а коли відмовляли, карав мученицком смертю. Послав ціж по Софію та єй дівки щоб віддали поклін богіні Дяні. Знаючи, што ідут на смерт з молитвом пішли до цісаря, який видав їх в руки свого урядника Антьоха. Перед ним Софія з дівками отверто засьвідчили, же сут християнками. Така відвага барз здивувала урядника. Думав, же тоті християнки не знають яки муки перед нима. Тому передав їх жінці, яка мала на імено Паладія, щоб през три дні переконала родину Софії до поганьскої віри. През тоті дні Софія іщи барже зміцніла себе і дівки у вірі та пририхтувала на мученицку смерт. По 3 днях зас приведено родину до урядника Антьоха. Він лагідно почав переконувати дівки Софії, же сут іщи за молоди на смерт, перед нима може бити преціж довге житя в радости. Дівчата єднак разом відповіли, же не гідни

покинути християнську віру. Втовди урядник спитав Софію кільки дівчата мают років. Софія одповіла, згідно з правдом – Віра має 12, Надія 10, а Любов 9 років. Потім Антьох наказав Вірі, жеби клякнула перед різьбом богіні Дяні. Віра відважно відмовила. За тото урядник казав одрізати єй груди та шмарити на горячий угель. Она єднак молячися не відчувала болю, зато далі Віра била мучена в горячій смолі, але і там Бог поміг єй переносити терпіня. То барз розгнівало Антьоха, та казав він сьвятій стяті голову, щоб скоро гмерла бо люде почали видіти єй віру і чуда Божи, яки задля віри здійснилися. Штоб не било веце чудес Антьох прибував перекупити богатством молодшу сестру Надію. Та она нияк не дбала о гроши і за тото урядник казав Надію шмарити до горячого пеца. Бог зас вказав свою велич і Надії нич ся

не стало. Колі і горячий олій не вбив дівчате, Антьох казав стяті голову мучениці.

Подібні муки переходила наймолодша сестра Любов. Антьохови люде ламали єй кости, припекали огньом, але подібні як било з єй сестрами - при наймолодшій сестрі бив ціж Бог. Люба як і сестри била стята мечом. Вшитки сестри сьвідомо ішли на смерт маючи благословення мамі Софії. Софію Антьох не казав вбиті. По трьох днях пішла на гріб своїх дівок і там гмерла. Люде цілу родину поклали до єдного гроба. Гнеска мощі Софії найдеме в Римі, в костелі сьв. Сильвестрія. На іконах свята

Софія є все вказувана з дівками. Часто тримат в руках хрест та Сьвяте Писмо. Знаме, же тоті імена сут барз дороги для цілого народу. Смотриачи на Київ, але і далі до Царгорода, де є Церков Мудрости Божой – Агія Софія, сьвятиня котра послів Володимира Великого так очарувала, же правитель вибрав для нашого народу східне християнство. А нам лемкам тоті імена ціж все при хрещеню дарувалі, жеби нагадувати прикмети нашого народу - Мудріст, Віру, Надію і Любов. Тоті штирі слова — штирі імена вартає, жеби і гнеска жилі в лемківским сьвітї. Зато най живут!

упокоїлися

В неділю 22 березня 2020 року упокоїлися в Бозі на 64 році життя **бл. п. Володимир Ющак**. Народилися 24.09.1956 р. в Жаганю в родині боднарчан Антона Ющак і Марії з роду Турко. Од років 80 ХХ сторіччя усопший зо женом Антоніном з Ванатків мешкали в Тихах. Активно включилися в суспільно-громадську діяльність – як члени Об'єднання лемків і релігійне життя греко-католицької парафії Успіння Пресвятої Богородиці в Катовицях.

Лемки втратили людину-патріота, людину — щирю душу. Родина Ющаків все знала кому треба помочи. Фінансово підтримували ремонти наших церков між іншими в Зеленій Горі, Шпротаві, Панкній. Допомогали при п'ятох з'їздах боднарчан, одновили стари гроби предків на цмонтери в Боднарці, на них все можна рахувати при нагоді організування молитви в Явожні.

У глибокім смутку залишилися рідні:
жена Антоніна, доня Юстина з мужем, онук.

Вічная Вам пам'ять!

бл. п. Володимир Ющак
(1956-2020), на Йордан

30 березня 2020 року помер **бл. п. Стефан Баюс**. Покійний народився 16 липня 1938 року у селі Маластів, повіт Горлиці, на Лемківщині, у родині Михайла та Анни Баюсів. В родині було 4 дітей, нині вже покійних: Стефан, Петро, Марія, Стефанія. В 1947 році під час Акції «Вісла» родина була переселена на західні терени Польщі, у село Казімежово, біля міста Польковіце. У 1962 році одружився з Євою Суховацькою. Мали двоє дітей: Данусю та Андрія. У 1982 році родина Баюсів, на запрошення сестри Марії переїхала до Канади, до міста Гамільтон. Стефан почав працювати агентом для фірми «Міст». Був одним з засновників Лемківської Ватри в Канаді та невтомленим діячем ОЛК. За свою діяльність 14 березня 2020 року був нагороджений медаллю СФУЛО. Стефан Баюс дуже любив своїх дітей Данусю і Андрія та онуків: Юрія, Романа, Лідію, Дарію і Марка. Він був сином і патріотом своїх рідних Лемківщини і України. (подав Андрій Ротко)

Вічная Пам'ять!

бл. п. Стефан Баюс (1938-2020),
як Ватряний Староста - 2017

Висловюємо глибоке співчуття Юрку Старинському
і цілій родині Старинських
з приводу відходу з той землі

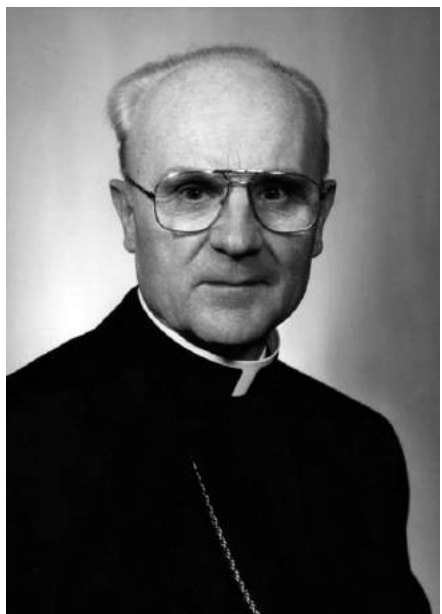
бл. п. Олексія Старинського

Єднамесь з Вами в молитві.
Нехай Всевишній прийме Його
до Царства Небесного -
там де всі святі і праведні спочивають.

Головна управа Об'єднання лемків

Владика Стефан (Сулик) народився 2 жовтня 1924 р. у неіснуючому зараз селі Бальниця на Лемківщині (гміна Команча, Сяноцький повіт, Підкарпатське воєводство) в сім'ї Михайла і Марії Суликів. Закінчив школу в Самборі в 1944 р. Родина емігрувала в зв'язку з другою світовою війною. В 1946-1948 роках навчався в українській католицькій семінарії Святого Духа в Німеччині. У 1948 р. емігрував до США. Навчався в Католицькому університеті Америки у Вашингтоні. Здобув ступінь ліценціата богослов'я у 1952 р.

бл. п. Стефан Сулик (1924-2020),
Митрополит

Рукоположений на священника архієпископом Константином Богачевським 14 червня 1952 р. у Філадельфії. Душпастирював в Омазі, Небраска. Згодом працював у парафіях Святого Духа в Брукліні, Нью-Йорк (1952-1953), святого Миколая в Майнерсвілі, Пенсильванія (1953) та Пресвятої Тройці в Йонгстауні, Огайо (1953-1955). 3 квітня 1955 р. виконував обов'язки секретаря архієпископської канцелярії. 31 травня 1958 р. іменований папським капеланом. 3 5 жовтня 1961 року душпастирював на парафії святого Миколая у Філадельфії. Деякий час виконував обов'язки Голови церковного єпархіального суду і був єпархіальним радником. В 1962-1981 роках працював у Перт-Амбой, Нью Джерсі.

29 грудня 1980 р. Папа Римський Іван-Павло II призначив священника Стефана Сулика архієпископом і митрополитом Філадельфійським. Єпископська хіротонія відбулася 1 березня 1981 р. (головний святитель - Верховний Архієпископ Йосиф Сліпий, співсвятителі - єпископи Василь Лостен і Ніль Саварин,

ЧСВВ). Митрополит Сулик належав до Конференції єпископів США, був головою Міжобрядової комісії цієї Конференції. 29 листопада 2000 р. Папа Іван Павло II прийняв зречення Стефана Сулика з уряду митрополита Філадельфійського у зв'язку з досягненням ним віку 75 років. Його наступником на Філадельфійському престолі став митрополит Стефан Сорока. В 2001 р. у Львові вийшла книга митрополита Стефана Сулика «Як Стефан став митрополитом», де висвітлені маловідомі сторінки з історії УГКЦ кінця ХХ століття.

Офіційна сторінка Філадельфійської архієпархії повідомила, що 6 квітня 2020 року, на 96-му році життя відійшов до Господа по вічну нагороду владика-емерит Стефан Сулик. Владика був найстаршим єпископом Української Греко-Католицької Церкви.

(за офіційною сторінкою Філадельфійської архієпархії, та вікіпедією)

Упокоїлася в бозі **сестра Тадея** (Текля Кофля), ЧСВВ. проживши 97 літ життя, з яких 61 років у монастирі, у Провінції Святого Хреста, Чину Святого Василя Великого, Польща. Народилася 28 вересня 1923 р. на Лемківщині в селі Лавка (Wawrzka), повіт Новий Санч. Батьки Іван і Євфрозина з дому Кузьм'як мали 12 дітей, були релігійними, свідомими греко-католиками і так виховали дітей. Текля закінчила початкову школу у 1937 р. В дуже молодому віці відчула ласку покликання до монашого життя, навіть зголосилася до сестер Дітей Марії у Бінцаревій, але з причини війни не була прийнята. У 1947 р. в наслідок „Акції Вісла” разом з батьками була примусово переселена на західні землі Польщі до місцевої Дзецьмяровіце, пов. Шпротава, воєвідство Зелена Гора. Тут вивчила кравецтво і працювала вдома. 19 серпня 1959 р. вступила до монастиря сестер василіянок у Любомежу, пов. Львувек Сьльонські.

В рр. 1985 – 1988 с. Кофля перебувала у монастирі в Горлицях на Лемківщині. Тут відбувався капітальний ремонт – сестра займалася кухнею і городом. Повернула до Горлиць у 1993р. (...) Померла 1 березня 2020 р. прийнявши Тайну Маслосвяття. (за: cerkiew.net.pl)

Відійшла до Господа по вічну нагороду.

бл. п. сестра Тадея (1923-2020), ЧСВВ

ВАТРА

lem.www - вартат зазріти, послухати...

Центр культури ім. Б.-І. Антоніука в Горлицях:
концерти, виставки, прелекції, презентації;
Бібліотека ім. Василя, Теофіля і Олександра Курилів
www.facebook.com/CKAntonycz

Свято лемківської культури "Лемківська ватра"
Ждиня, 17-19 липня 2020 р.
www.watradynia.pl; www.lemkounion.pl

Лемківська освітня фундація ім. І. Криницького
<http://lemkoeducationfound.is-great.org>

Радіо „Кермеш” Передачі: неділя 22:30
www.facebook.com/Kermesz

Радіо „Скриня” Передачі: понеділок 18:10
www.radio.rzeszow.pl/audycje

„Лемківська сторінка” www.nasze-slowo.pl

Радіо „Радіо лемко” www.radio-lemko.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 4 у Лігниць

ім. Б.І. Антоніука - www.zso4legnica.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 2 у Перемишлі

ім. М. Шашкевича - www.szazsk.edu.pl

Світова федерація українських-лемківських
об'єднань www.sfulo.com

Подяка

Пожертви на статутну діяльність ОЛ
(в тім часопис **ВАТРА**):

Іванна Машак, Лондон - 500,-
Андрій Надзяк, Видміни - 200,-
Михайло Маркович, Новиця - 100,-

Сердечно дякуємо всім, які нам
допомагають. Боже заплат!

Редакція **ВАТРИ** Головна управа ОЛ

Передплата ВАТРИ

Ціна одного примірника 3 зл. + 3,30 зл. поштової оплати в Польщі.

Річна передплата 4 x 3 зл. + 13,20 зл. (кошти пересилки) = 25,20 зл.

Від закордонної пересилки однієї „Ватри” поштова оплата - 13 зл.

Річна закордонна передплата 4 x 3 зл. + 52,00 зл. (кошти пересилки) = 64,00 зл.

Передплату замовляти за адресою Редакції.

Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków

BANK PEKAO SA: nr konta 83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Видає / Wydaje

ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW Zarząd Główny
ul. Jagiełły 2, 38-300 Gorlice; tel./fax 18 35 32 906
www.lemkounion.pl; lemkounion@poczta.onet.pl

ВАТРА
квартальник

Редагує колегія

Анна БУКОВСКА **головний редактор**, Еміль ГОЙСАК **дизайн**
Адам ВЕВ'ЮРКА редактор на Західні Землі e-mail: adamwiew@wp.pl
Григорій СУХАНИЧ, Василь ШЛЯНТА, Наталя ГЛАДИК, Штефан КЛАПИК

Технічне оформлення

„LEBO” Gorlice; Drukarnia „Kwadrat” Nowy Sącz

ADRES REDAKCJI

ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice, e-mail: redakcja.watra@interia.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz korektę językową nadesłanych tekstów.
Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.

гурт «Широкий Лан» концертував в Лігниці

18 лютого 2020 р. в Лігниці в «Арт Кафе Модеска» під театром ім. Г. Моджеєвської одбився акустичний концерт групи «Широкий Лан» з Києва. Ансамбль лансував свій новий альбом «Я живий — Live in Studio». Ансамбль концертував в рамках своєї траси по Польщі – об'їхали такі міста як Варшава, Вроцлав, Зелена Гора, Щецин. Вшитки концерти були організовані през наші св'ячки і церковні осередки, громади емігрантів, але і ціж през закордонних етнічних українців. В нас в Лігниці організатором було місцеве Об'єднання лемків при вспертю лігницького театру. Ту подяка для директора пана Яцка Гломба і працівників театру та місцевих священників, які оголосили в церквах нашу подію. Крім концерту зобрани могли ціж послухати о новій книжці

«Доця», якої автором є Тамара Горіха Зерна. Нашлося немало охочих купити тот твір, який радіо BBS визнало найкращом українськом книжком 2019 рока.

Ми в імені ОЛ передали хлопцям землю з могил з концтабору в Явожні, щоб далі передали їй на фронт війни з Російом. Хай та земля стереже наших вояків. В той землі з Явожна є терпіня, але і сила та любов до Бога і нашого народу. Гин на Донбасі живуть і вмирають наші переселені лемки. Може хоц кус сила той землі допоможе їм перейти тото тяжке терпіня і випробування.

На конец кус оптимізму. Молодь з Лігниці хоче щоб ансамбль в повним складі заграє в наступним році на Св'яті лемківської культури в Ждині.

Думам, што вшитко є можливе.

Різдвяна і новорічна зустріч в Лігницькій школі

У п'ятницю 17 січня 2020 р., перед святом Йордану, майже 200 учнів, вчителів і працівників школи спільно засіло при різдвяно-новорічному столі. Серед прибулих гостей, яких привітала пані директор Анна Гаврильчак-Маланьчак, були пані Ельжбета Хухольська - організатор лігницької «Велиї народів», та представники ОУП і ОЛ Богдан Пецушок, Юрій Павлище і пишучий ці слова - Адам Вев'юрка. Усі склали собі побажання, разом помолилися, та даруючи собі просфору, почали святкову зустріч.

Коли всі частувались їжею, цьогорічні матуристи презентували вертеп. Чудово співали колядки та віншували. Можна було почути літературну українську мову, але і материнську для деяких учнів лемківську говірку. Це тішить, бо чітко показує, що навчання літературної мови ніяк не шкодить тому, щоб плекати лемківську бесіду. А дальше кожен клас презентував одну колядку при супроводі нашого вихователя з гуртожитку Андрія Губ'яка, який грав на гітарі. З надією ди-

вимось у майбутнє і чекаємо наступних свят. А знаємо, що будуть кращі, бо в нашій школі вперше побачимо 4 клас початкової школи.

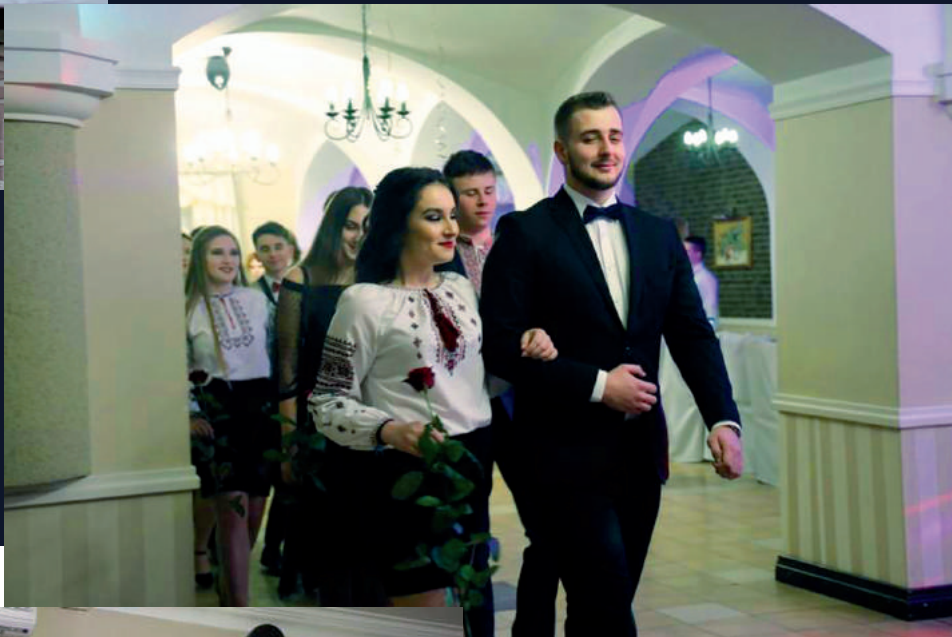
Запрошуємо в пороги Лігницької школи!

3 Вроцлавской Маланки

Лігницка ...

Випускники
3 класу Ліцею
Комплексу загально-
освітніх шкіл
№ 4 в Лігниці
ім. Б.І. Антонича

08 лютого 2020 року
класний керівник:
Анна Корнага